

17004621

Gedeputeerde Staten**De voorzitter van Provinciale Staten van Zeeland
p/a Statengriffie**

onderwerp
Statenvoorstel Natuurvisie Zeeland (2017-2022)

kenmerk
17004470

behandeld door
ing. W. Halfwerk
(0118) 75 2108

verzonden

- 7 MAART 2017

Middelburg, 7 maart 2017

Geachte voorzitter,

Hierbij bieden wij u het Statenvoorstel "Natuurvisie 2017-2022" aan.

Via het Decentralisatieakkoord Natuur en het Natuurpact is het natuurbeleid volledig naar de provincies gedecentraliseerd. Natuurbeleid is daarmee een kerntaak van de Provincie geworden. Daarbij zijn provincies op grond van de nieuwe Wet Natuurbescherming verplicht een provinciale Natuurvisie op te stellen. De Natuurvisie moet een door PS vastgesteld beleidsdocument zijn.

In de vergadering van uw Staten op 16 december 2016 is de ontwerp-Natuurvisie 2017-2022 vastgesteld. Daarmee is de inhoud en de uitvoering van de Natuurvisie bepaald met betrekking tot de onderwerpen van het provinciale natuurbeleid, te weten: natuurbescherming, natuurbeheer, natuurontwikkeling, natuurherstel, natuurverbreding en -beleving en landschap.

Voorliggend Statenvoorstel betreft voorstellen tot wijziging van de tekst van de ontwerp-Natuurvisie 2017-2022 naar aanleiding van de vier ingebrachte zienswijzen en de publicatie van het rapport over de evaluatie van het natuurbeleid door provincies in de afgelopen drie jaar (Planbureau voor de Leefomgeving, 25-01-2017). Daarnaast zijn er nog een aantal kleine wijzigingen ter verduidelijking en actualisering van de eerdere tekst opgenomen. De wijzigingen zijn verwoord in het document *Nota van antwoord / voorstel tot wijzigingen* en gemarkeerd weergegeven in de tekst van de Natuurvisie.

Wij verzoeken u het Statenvoorstel ter besluitvorming te agenderen.

Hoochachtend,

gedeputeerde staten,

Drs. J.M.M. Polmah, voorzitter

A.W. Smit, secretaris

PROVINCIE ZEELAND	
AFD. 56	AMBT.
AFD. TERMIJN	pb - sta
DATUM	- 8 MAART 2017
DOC.NR.	17004621
ZAAK NR.	
CLASS.	

Bijlagen: 3
(Statenvoorstel, Nota van antwoord en voorstel tot wijzigingen en Natuurvisie Zeeland 2017-2022).

Financiële consequenties externe inhuur:

Kostensoort:

Bedrag:

Financiële consequenties opdracht / uitbesteding:

Kostensoort:

Bedrag:

Gedeputeerde

belast met

behandeling:

mevr. C.M.M. Schönknecht-Vermeulen

Vergadering PS: 21 april 2017

Nr: DIO-124

Agenda nr:

Vergadering GS: 7 maart 2017

Nr: 17004469

Onderwerp:

Natuurvisie Zeeland 2017-2022

VOORSTEL

Aan de Provinciale Staten van Zeeland

Samenvatting:

Via het Decentralisatieakkoord Natuur en het Natuurpact is het natuurbeleid volledig naar de provincies gedecentraliseerd. Natuurbeleid is daarmee een kerntaak van de Provincie geworden. De Wet natuurbescherming verplicht provincies daarbij een provinciale Natuurvisie op te stellen, die wordt vastgesteld door PS. In deze Natuurvisie worden de hoofdlijnen verwoord van het provinciale natuurbeleid dat is gericht op behoud en versterking van de biodiversiteit. Daarnaast is er aandacht voor het vergroten van de maatschappelijke betrokkenheid bij natuur(beleid) en het versterken van de relatie tussen natuur en economie.

Daarom is in 2015 gestart met het traject om te komen tot een provinciale Natuurvisie via de daarbij behorende procedure. Eerst is een Startnotitie opgesteld (vastgesteld PS november 2015) waarin het proces, de opzet en de reikwijdte van de Natuurvisie zijn bepaald. Vervolgens is het maatschappelijk veld geconsulteerd. Met de input daaruit en het advies van de Provinciale Commissie voor de Groene Ruimte - PCGR (25 mei 2016) is een Kadernota opgesteld.

In de Kadernota (vastgesteld juli 2016) zijn aan uw Staten beleidskeuzes voorgelegd. De kaders en ambities uit de Kadernota zijn verder uitgewerkt in een ontwerp-Natuurvisie. Deze is door uw Staten op 16 december 2016 unaniem vastgesteld en is daarna ter inzage gelegd van 4 januari t/m 15 februari 2017. Er zijn vier zienswijzen ingediend.

In januari 2017 publiceerde het Planbureau voor de Leefomgeving de eerste driejaarlijkse evaluatie van het Natuurpact (aan uw Staten ter informatie toegestuurd in februari 2017). De zienswijzen en de evaluatie hebben geleid tot wijzigingen en aanvullingen op de tekst van de ontwerp-Natuurvisie. Deze zijn verwoord in de Nota van antwoord en voorstel tot wijzigingen.

Deze nota wordt nu ter behandeling aan uw Staten voorgelegd. Na vaststelling van de nota worden de hierin voorgestelde wijzigingen definitief overgenomen in de Natuurvisie. Daarmee wordt de Natuurvisie Zeeland 2017-2022 van kracht.

Wat willen we bereiken?

Nadat de ontwerp Natuurvisie op 16 december 2016 door uw Staten is vastgesteld, is de Natuurvisie op grond van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht ter inzage gelegd, waarbij een ieder van 4 januari tot en met 15 februari 2017 zienswijzen kon indienen. Er zijn vier zienswijzen ontvangen.

Op 25 januari 2017 publiceerde het Planbureau van de Leefomgeving de eerste driejaarlijkse evaluatie van het Natuurpact – “Lerende evaluatie van het natuurpact” (aan PS ter informatie toegestuurd in februari 2017). Het rapport evalueert de stand van zaken en de voortgang van het natuurbeleid uitgevoerd door de provincies. Het geeft conclusies en aanbevelingen over de drie hoofdthema's van het natuurbeleid: biodiversiteit, natuur en maatschappij en natuur en economie.

Naar aanleiding van de zienswijzen en de bevindingen van het PBL-rapport is het document *Nota van antwoord en voorstel tot wijzigingen* opgesteld. Hierin zijn de reacties op de zienswijzen verwoord en de wijzigingen als gevolg van de zienswijzen en de bevindingen uit het PBL-rapport opgenomen. Ook zijn een aantal kleine wijzigingen ter verduidelijking en actualisering van de eerdere tekst hierin opgenomen. Al deze wijzigingen zijn in de bijgevoegde Natuurvisie gemarkeerd weergegeven.

Het document *Nota van antwoord en voorstel tot wijzigingen* wordt ter behandeling voorgelegd. Na vaststelling van deze nota worden de hierin voorgestelde wijzigingen definitief overgenomen in de Natuurvisie. Daarmee wordt de Natuurvisie Zeeland 2017-2022 van kracht.

Waarom kunnen we zien of alles bereikt is?

Met de vaststelling van de definitieve Natuurvisie begin 2017 wordt aan de wettelijke verplichting voldaan. De ambitie is echter groter, namelijk: een integrale Natuurvisie, opgesteld in samenspraak met het maatschappelijk veld, waaruit duidelijk blijkt welke beleidsaspecten wel en welke niet vrijblijvend zijn en welke ambities de Provincie heeft, inclusief de beoogde uitvoering en financiering.

De voortgang van het provinciale natuurbeleid wordt jaarlijks gerapporteerd via de begrotingscyclus en wordt jaarlijks gerapporteerd aan het Rijk via de Voortgangsrapportage Natuur (VRN). De VRN gaat vooral over de stand van zaken m.b.t. natuurkwaliteit en de ontwikkelopgave. Daarnaast hebben Rijk en provincies aan het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) gevraagd om eens in de drie jaar de uitvoering van het natuurbeleid door provincies te evalueren. Daarbij wordt bekeken in hoeverre het provinciale natuurbeleid heeft bijgedragen aan de drie in het Natuurpact overeengekomen ambities: verbeteren van de biodiversiteit binnen en buiten het natuurnetwerk, vergroten van de maatschappelijke betrokkenheid bij natuur en het versterken van de relatie tussen natuur en milieu. De driejaarlijkse PBL-evaluatie en de jaarlijkse VRN worden steeds aan PS voorgelegd. In februari 2017 zijn het eerste PBL-evaluatierapport en de tweede VRN ter informatie aan uw Staten aangeboden.

Wat doen we daarvoor?

In het ontwerp-Natuurvisie (vastgesteld PS 16 december 2016) worden de kaders en ambities van het provinciale natuurbeleid per pijler op hoofdlijnen uitgewerkt. Het betreft de pijlers Natuurbescherming, Natuurbeheer, Natuurontwikkeling, Natuurherstel, Natuurverbreding, Natuurbeleving en Landschap. Ook is hierin een hoofdstuk uitvoering en middelen opgenomen.

De vastgestelde ontwerp-Natuurvisie heeft van 4 januari t/m 15 februari 2017 ter inzage gelegen. Er zijn hierop vier zienswijzen ingediend. Op 25 januari 2017 publiceerde het PBL het rapport over de evaluatie van het natuurbeleid van provincies sinds het Natuurpact. Dit rapport is in februari ter informatie door GS aan PS toegestuurd.

De ingebrachte zienswijzen en het PBL-rapport zijn aanleiding om in de Natuurvisie enkele wijzigingen door te voeren. Daarnaast zijn er nog een aantal kleine wijzigingen ter verduidelijking en actualisering van de eerdere tekst opgenomen. De wijzigingsvoorstellen zijn met een reactie op de zienswijzen verwoord in het document *Nota van antwoord / voorstel tot wijzigingen*. Deze wijzigingen zijn in de Natuurvisie rood gemarkeerd weergegeven. Het zijn alleen deze wijzigingsvoorstellen die aan PS in hun vergadering van 21 april ter besluitvorming worden voorgelegd. De rest van de inhoud van de Natuurvisie is immers al vastgesteld in de PS-vergadering van 16 december 2017. Onderstaand in het kort een overzicht van de verschillende wijzigingen in drie categorieën: wijzigingen naar aanleiding van de ingediende zienswijzen, wijzigingen naar aanleiding van het PBL-rapport en overige wijzigingen.

Wijzigingen naar aanleiding van de ingediende zienswijzen

Er zijn zienswijzen ingediend door de Zeeuwse Milieufederatie (mede namens Stichting Het Zeeuwse Landschap en Vereniging Natuurmonumenten), Rijkswaterstaat, de Vereniging Nehalenniagebied en mw. H. de Vos uit Kamperland. De zienswijzen geven aanleiding de teksten op een aantal onderwerpen aan te passen. Het gaat dan om de volgende wijzigingen.

- In het hoofdstuk **Natuurbeheer** (H2) is aan de tekst van paragraaf 2.2.1 - Agrarisch natuur- en landschapsbeheer een passage toegevoegd over het Provinciaal Monitoringsplan Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer 2017 – 2021.
- In het hoofdstuk **Natuurontwikkeling** (H3) is een passage opgenomen over de risico's en kansen bij de realisatie van nieuwe natuur. Hierin is de zienswijze van de ZMf opgenomen met betrekking tot het flexibel omgaan met de begrenzing van het natuurnetwerk. Omdat dit een raakvlak heeft met de bevindingen uit het PBL-rapport is de wijziging als gevolg van deze zienswijze gecombineerd met de wijziging als gevolg van het PBL-rapport en wordt daarom hieronder verder omschreven.
- In het hoofdstuk **Natuurherstel** (H4) is de naam van het Deltaprogramma Zuidwestelijke Delta gewijzigd in "Deltaprogramma / Voortschrijdend Uitvoeringsprogramma Zuidwestelijke Delta".

- Aan het hoofdstuk **Natuurverbreding** (H5) is toegevoegd dat evt. verdienmodellen om bufferzones rendabel te maken geen negatief effect mogen hebben op de natuurwaarden in het aangrenzende natuurgebied of op het landschap (inclusief omgevingskwaliteiten als rust, ruimte en duisternis).
- In het hoofdstuk **Natuurbeleving** (H6) is nu expliciet opgenomen dat de Provincie onderschrijft dat er een balans moet zijn tussen natuurbeleving en natuurkwaliteit en dat attracties die in de randzone van een natuurgebied worden ontwikkeld alleen mogelijk zijn mits zij geen negatief effect hebben op de natuurwaarden van het natuurgebied of op het landschap.

Wijzigingen naar aanleiding van het evaluatierapport van PBL

Het betreft een zogenaamde "lerende evaluatie", in interactie met de betrokken partijen, zodat provincies elkaars inzichten en ervaringen kunnen benutten en met het Rijk het beleid kunnen bijsturen als dat nodig is.

Het rapport geeft conclusies en aanbevelingen over de drie hoofdthema's van het natuurbeleid: biodiversiteit, natuur en maatschappij en natuur en economie. Algemene conclusie van het PBL is dat de provincies op de goede weg zitten. Na jarenlange stabilisatie worden de condities voor een duurzaam voortbestaan van de soorten (op land) van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn (= het doelbereik) verbeterd van 55% in 2015 naar 65% in 2027. Dit resultaat kan worden bereikt als alle provincies hun voorgenomen plannen realiseren. Dat gaat echter niet vanzelf en zal een forse inspanning vergen van de betrokken partijen, met name op het vlak van het voltooiën van het natuurnetwerk en het op orde brengen van milieu- en watercondities in het natuurnetwerk. Voor de realisatie van de resterende 35% van het doelbereik is een verdergaande verduurzaming van de landbouw nabij natuur nodig, wat op gespannen voet staat met het huidige landbouwproductie-systeem.

Naar aanleiding van het PBL-rapport zijn de volgende wijzigingen in de Natuurvisie opgenomen.

- Aan het hoofdstuk **Natuurontwikkeling** (H3) is een passage toegevoegd over de voortgang van de ontwikkelopgave van het NNZ. Het PBL signaleert dat uitsluiting van bepaalde instrumenten voor het beschikbaar maken van grond voor natuur, zoals onteigening een risico vormt voor de realisatie van het NNZ. Uitgangspunt in de Natuurvisie Zeeland is en blijft vrijwilligheid van verwerving. Dwingend instrumentarium is niet nodig omdat door inzet van het kavelruilbureau en de grondbank vooruitgang wordt geboekt in de realisatie. Het PBL wijst erop dat er naast risico's ook kansen zijn. Hierbij wordt concreet flexibiliteit van de begrenzing van het Natuurnetwerk genoemd. In Zeeland is bij de herijking van de Ecologische Hoofdstructuur desgevraagd toegezegd dat wij hier flexibel mee om gaan als het gaat om kansen voor het robuuster maken van natuurgebieden en met name afronding ervan. Voorwaarde is wel dat minstens in gelijke mate wordt bijgedragen aan het behalen van de internationale natuurdoelen en aan het op orde brengen van de milieucondities van bestaande natuurgebieden. Dit is procedureel mogelijk middels een kleine planwijziging van het Natuurbeheerplan, waarbij tegelijkertijd elders een even groot areaal minder of even kansrijke begrensde nieuwe natuur wordt geschrapt. Zo kunnen boeren relatief slechte landbouwgrond afstoten ten behoeve van de ontwikkeling van een robuuster natuurnetwerk. Tegen het einde van de looptijd van deze Natuurvisie zal de voortgang van de ontwikkelopgave worden geëvalueerd en zullen de ontwikkelstrategieën zo nodig worden aangepast.
- In het hoofdstuk **Natuurverbreding** (H5) is een kader toegevoegd waarin de bevindingen van het PBL zijn opgenomen met betrekking tot de ambities "versterken relatie natuur en economie" en "versterken maatschappelijke betrokkenheid bij natuur". Het PBL constateert dat provincies de ambities nog niet hebben uitgewerkt in concrete doelen en beleidsstrategieën. Redenen: beleidsontwikkeling voor deze ambities zijn voor provincies relatief nieuw en provincies richten hun beleid vooral op de internationale natuurdoelen vanwege het verplichtende karakter hiervan en de afspraken in het Natuurpact. Het grootste deel van hun capaciteit en middelen wordt hierop ingezet en veel minder op het versterken van de maatschappelijke betrokkenheid en de relatie tussen natuur en economie.

Wanneer alle afspraken uit Natuurpact worden uitgevoerd verbeteren de condities voor internationaal beschermde soorten op land van 55% geschikt in 2015 naar 65% geschikt in 2027. Een doelbereik van 80% kan worden behaald wanneer er een verbetering van alle milieu-, water- en ruimtelijke condities in het natuurnetwerk plaatsvindt (meer dan afgesproken in Natuurpact), het agrarisch natuurbeheer zich focust op de soorten van het boerenland (doen we in Zeeland al) en milieucondities rondom het natuurnetwerk worden verbeterd (in Zeeland willen we een pilot voor bufferzones opstarten). Om tot een volledig doelbereik te komen (100%) is nieuw geschikt leefgebied buiten het natuurnetwerk nodig, door bv: het vergroten van het natuurnetwerk, meer natuur in de stad en slimme combinaties tussen natuur en andere functies. Essentieel is dat werk wordt gemaakt met de ambities voor het versterken van de relatie tussen natuur en economie en het versterken van de maatschappelijke betrokkenheid. Van groot belang daarbij is een verdergaande verduurzaming van de landbouw. Daarvoor zijn veranderingen nodig in het huidige landbouwproductie-systeem. Daarnaast geeft PBL als aanbeveling dat provincies het agrarisch natuurbeheer meer kunnen richten op het verbeteren van milieu- en watercondities (in Zeeland willen we een agenda integraal agrarisch natuurbeheer opzetten).

Er komt landelijk een werkgroep om de bevindingen van PBL verder op te pakken.

In het tekstkader worden een aantal Zeeuwse praktijkvoorbeelden geschetst van de koppeling van natuur en economie en natuur en maatschappij, zoals:

- het project Akkervogelparadijs in de Kop van Schouwen (zie 2.2.1);
- het grensoverschrijdende project 2Bconnect voor vergroening van bedrijven- en recreatieterreinen;
- de realisatie van tijdelijke natuur op de terreinen van Yara en Valuepark Terneuzen (de Mosselbanken);
- de gebiedsontwikkeling Waterdunen (recreatie, natuur en kustverdediging);
- ecologisch bermbeheer (zie 2.2.2);
- diverse soortbeschermingsprojecten op erven van agrariërs;
- natuurbeheer door Stichting Open Duin (zie 5.2).

Ook worden hierin de kansen op dit gebied benoemd, zoals het onder speciale voorwaarden verpachten van percelen van de grondbank (duurzame landbouw) (zie 8.1), de uitvoering van een agenda integraal agrarisch natuur- en landschapsbeheer (zie 2.2.1), multifunctionele bufferzones langs kwetsbare natuurgebieden (zie 5.4) en het betrekken van ondernemers bij het realiseren van recreatieve voorzieningen in natuurgebieden en vormen van natuurbeleving (via de opgave Beleef Zeeland, zie 6.1 en 8.1).

Overige wijzigingen

Dit gaat om kleine wijzingen ter verduidelijking en actualisering van de eerdere tekst, zoals het toevoegen van een toelichting onder de kaart van het planologisch beschermingsregime van het Natuurnetwerk Zeeland (hoofdstuk 1), recente stand van zaken m.b.t. de ontwikkelopgave nieuwe natuur (per 1-1-2017 nog 955 ha) (hoofdstuk 3), de actuele stand van zaken van het Langetermijnperspectief Natuur Schelde-estuarium (hoofdstuk 4) en teksten naar aanleiding van behandeling van de Kustvisie (5.4 en 7.3) en het opnemen van de 2 pilots voor proactieve soortenbescherming in de uitvoeringstabel (bijlage 1).

Wat mag het kosten?

Er liggen afspraken met het Rijk en in de Voorjaarsnota 2016 zijn keuzes gemaakt omtrent de inzet van middelen van de Provincie op het gebied van natuur en keuzes gemaakt voor de investeringsagenda en maatschappelijke opgaven. In combinatie met kansen voor koppeling aan de investeringsagenda en opgaven kan een deel van de ambities uit de Natuurvisie worden gerealiseerd. Ook door de ambitie van verinnerlijking van natuur in alle provinciale beleidsvelden en binnen de provinciale organisatie wordt continu gezocht naar mogelijkheden om een deel van de ambities te realiseren middels bestaande budgetten. Tot slot worden de mogelijkheden voor Europese cofinanciering onderzocht en indien aanwezig benut. In de kadernota zijn ook een aantal keuzes gemaakt, die meer geld kosten dan in de huidige situatie. Het gaat dan om actief landschapsbeheer, monitoring overlast, extra voorzieningen in natuurgebieden en er zijn kosten verbonden aan handhaving als gevolg van extra taken na de inwerkingtreding van de nieuwe wet Natuurbescherming. Hiervoor zal in de jaarlijkse begrotingscyclus een voorstel worden gedaan.

Daarbij is er één keuze die meer kost dan een beperkte plus. Dit betreft het ontwikkelen van bufferzones waarvoor een pilot zal worden uitgevoerd. De Provincie heeft van het ministerie van Economische Zaken extra middelen ontvangen voor aanvullende maatregelen om stikstofuitstoot te reduceren in de omgeving van de natuurgebieden met een te hoge stikstofbelasting. De betreffende pilot zal worden uitgevoerd in het landelijk gebied zodat er mogelijkheden voor cofinanciering via POP-3 kunnen bestaan. Via deze twee financieringsbronnen kan aan de gemaakte keuze (een pilot) tegemoet worden gekomen binnen de beschikbare middelen.

Financiële consequenties externe inhuur: geraamd op (kostensoort)

Middelen voor de uitvoering van de onderdelen van de Natuurvisie worden betrokken bij de jaarlijkse behandeling van de begroting.

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig bijgevoegd ontwerp-besluit.

Gedeputeerde staten,
Drs. J.M.M. Polman, voorzitter

A.W. Smit, secretaris.

Ontwerp-besluit

De staten der provincie Zeeland,
gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van 7 maart 2017, nr.17004469;

besluiten:

kennismemen van de voorgestelde wijzigingen in de Natuurvisie en de gewijzigde definitieve Natuurvisie 2017-2022 vaststellen.